

Rettledning for kunstutvalgenes arbeid i statlige byggesaker – standardprosedyre

Jf. Retningslinjer for kunstordning for statlige bygg, fastsatt av Kulturdepartementet 29. januar 2009.

1. Kunstutvalgets sammensetning

KORO oppnevner normalt et kunstutvalg som består av:

- en eller to kunstkonsulenter (med stemmerett) for kunstprosjektet, hvorav den ene er kunstutvalgets leder
- en eller to representanter (med stemmerett) fra brukerinstans *
- en representant (med stemmerett) fra byggets arkitekt
- en representant (med stemmerett) fra byggherre

* Representativitet i ulike brukergrupper skal ivaretas.

2. Medlemmenes særskilte oppgaver

Kunstkonsulenten har et særlig ansvar for den kunstfaglige kompetansen i kunstprosjektet. Utvalgets leder har ansvar for at kunstprosjektet gjennomføres etter gitte forutsetninger, fremdriftsplan, innenfor budsjett og for at kunstprosjektet koordineres med byggeprosjektet. Leder innkaller til møtene i utvalget, og er ansvarlig for at det blir ført møtoreferater, som straks sendes utvalgets medlemmer med kopi til KORO. Kunstkonsulentens oppgaver er definert i konsulentavtalen som inngås med KORO.

Brugerrepresentanten skal ha fullmakt fra brukerinstansen til å gjennomføre kunstprosjektet som utvalget planlegger. Nødvendig informasjonsflyt inn til brukerinstansen ivaretas av brukerrepresentanten.

Arkitektens representant skal bistå med kunnskap om byggets arkitektoniske forhold som spiller inn på utvalgets utforming og gjennomføring av kunstplan, byggemelde idé og bistå med beregninger/tegninger etc. Arkitekten skal også bistå med slik kunnskap overfor utførende kunstner. Arkitektens medvirkning i utvalget er definert i egen avtale med Statsbygg/andre.

Byggherres representant skal bistå med kunnskap om byggets forhold som spiller inn på utvalgets utforming og gjennomføring av kunstplan, koordinere kunstprosjektet med byggeprosjektet og tilrettelegge for kunstprosjektet og utførende kunstner på byggeplass. Byggherres representasjon i utvalget er regulert av samarbeidsavtalen mellom Statsbygg/andre.

Ved stemmelikhet i kunstfaglige spørsmål har kunstkonsulent som leder av kunstutvalget dobbeltstemme.

3. Kunstutvalgets oppgaver

Kunstutvalget skal

- utarbeide kunstplan i samråd med KORO
- utarbeide medieplan og formidlingsplan koordinert med KORO
- forelegge planer for godkjenning i KORO og påse gjennomføring av disse
- vurdere eksisterende kunst i bygget samt kunst fra KOROs lager som del av kunstplanen
- fremlegge vesentlige endringer – inklusive budsjettmessige avvik – for KORO som endelig beslutningsmyndighet
- ivareta kontakt med og gi råd til kunstner, samt koordinere kunstners arbeid med byggeprosjektet
- avholde ferdigbefaring, godkjenne utført kunstprosjekt og undertegne protokoll, samt levere sluttrapport

4. Økonomisk ramme

Økonomisk ramme settes i henhold til kongelig resolusjon av 5. september 1997. Ordningen omfatter regler for fastsetting av rammen for kunstbudsjett, og forutsetninger for gjennomføring av kunstprosjektet.

Prosentatsen av byggekostnadene som skal gå til kunstformål vil variere fra 0 til 1, 5 % avhengig av typen bygg som oppføres. Dette omfatter prosjektledelse, normalt inntil 15 %. Utvalgets budsjettansvar omfatter hele rammen for kunstprosjektkostnadene.

Kunstutvalget skal foreta en økonomisk fordeling og vurdering av alle kunstprosjekt og oppdrag innen kunstplanen, slik at alle oppdrag kan løses innen de gitte rammer.

5. Kunstplan

5.1 Generelt

Kunstplan skal utarbeides i henhold til mandat gitt av KORO, vedlegges nødvendig dokumentasjon, budsjett og framdriftsplan, og forelegges KORO til godkjenning. Kunstplanen skal koordineres og samordnes byggeprosjektet.

Planen skal angi kunstprosjektets overordnede idé og intensjon, samt inneholde en vurdering av bygget, og av de steder i bygget som kunstplanen omfatter. Dette inkluderer tegninger, beskrivelse og analyse av bygget. Kunstplanen skal følge statens miljøkrav. Det skal gis en begrunnelse for valg av plassering av kunsten i/ved bygget, for valg av kunstform, samt forslag til konkurranseform eller utførende kunstner. Kunstplan skal definere vernesoner rundt kunsten. Ved lukket/begrenset konkurranse må navn på deltakere inngå i forslaget. Kunstutvalget utreder, klargjør og tilrettelegger alt konkurranse- og pressemateriell. KORO kvalitetssikrer og står som innbyder.

Når det synes nødvendig for fremdriften i kunstprosjektet, kan KORO avgjøre om det først skal utarbeides et forprosjekt, dvs. et forslag til kunstplan, og deretter - når denne er godkjent av KORO - en detaljert plan for de forskjellige ledd i kunstprosjektet.

KORO er beslutningsmyndighet for foreslått kunstplan og eventuelle endringer i samme. KORO kan med endelig virkning avgjøre kunstneriske spørsmål i utvalget.

Dersom det finnes kunst i bygget fra før, skal denne vurderes i helheten. Hvis omfanget er omfattende, som egen delplan.

5.2 Valg av sted for kunsten.

Kunsten forutsettes knyttet til de deler av bygget/anlegget som er allment tilgjengelig. Kontorer, klasserom o.l. faller normalt utenfor ordningen.

5.3 Valg av kunst.

Kunsten skal forholde seg aktivt til sine omgivelser, ivareta KOROs krav til kunstnerisk mangfold samt reflektere aktuelle tendenser i samtidskunsten. Det skal i hovedsak engasjeres kunstnere som arbeider i Norge. Samtidig er det, i et stadig mer internasjonalt kunstfelt, i mange tilfeller unaturlig å sette en geografisk grense for hvilke kunstnere man engasjerer. Overordnet målsetting for kunstproduksjonen skal derfor alltid være å finne fram til de best egnede kunstnere for de aktuelle prosjektene.

Byggets karakter og bruk bør være bestemmende for hva slags kunst som velges. Hovedprinsipper for valg av kunst bør likevel være:

At det gis oppdrag for kunstprosjekt til det aktuelle bygg/område, fremfor innkjøp av eksisterende verk.

At oppdrag gis direkte eller etter prekvalifisering/konkurranse

At planen konsentreres om få, større oppdrag og minst mulig oppsplitting av midlene i små oppdrag/verk.

5.4 Valg av utførende kunstnere.

Kjøp av kunst til KOROs produksjon (offentlig) er unntatt fra Lov om offentlige anskaffelser. Det er tillatt å forhandle kjøp av kunst direkte fra en kunstner uten forutgående kunngjøring eller utlysning av konkurranse. (Jf. Forskriftens § 2-1 punkt 2 a, og § 14-4, c)

Kunstkonsulenten fremmer forslag til kunstuttrykk og utførende kunstner. Forslaget bør underbygges med eksempler fra de foreslåtte kunstneres produksjon. Konsulenten forutsettes å være lydhør for synsmåter fra de øvrige medlemmene i utvalget.

Valg av utførende kunstnere kan skje på følgende måter:

a. Direkteoppdrag

Spesifikt oppdrag gitt direkte til enkeltkunstner eller kunstnergruppe.

Forslag til utførende kunstnere skal fremmes i kunstplanen.

b. Lukket/begrenset konkurranse

Konkurranse for utvalgte, inviterte kunstnere/kunstnergrupper.

Forslag til utførende kunstnere skal fremmes i kunstplanen.

Ved lukket konkurranse bedømmes utkastene normalt av kunstutvalget. Utvalget kan eventuelt suppleres. KORO besørger supplerende oppnevninger.

c. Åpen konkurranse

Konkurranse offentlig utlyst i aktuelle medier/fagtidsskrift.

Konkurransen arrangeres i samsvar med de regler som til enhver tid er fastsatt.

d. Prekvalifisering

Prekvalifisering utlyses for åpen deltakelse eller avholdes mellom et avgrenset antall forslagsstillere.

Innleveringsmaterialet kan bestå av begrunnet interesse for oppgaven med referanse til tidligere gjennomførte kunstprosjekter, samt presentasjon av eget kunstnerskap.

e. Kjøp av samtidskunst

Kjøp fra galleri eller kunstner.

Kunstutvalget kan kjøpe samtidskunst i henhold til spesifikasjoner i kunstplan.

6. Behandling/godkjenning av kunstplan

Kunstplanen oversendes KORO til godkjenning. (Jf. pkt 5.1)

7. Iverksetting og gjennomføring

Godkjent kunstplan iverksettes og gjennomføres av kunstutvalget. (Jf. pkt 3)

KORO inngår kontrakt med kunstner, med kopi til kunstutvalgets medlemmer. Alle kontrakter om kunstoppdrag undertegnes av KORO's direktør.

Kunstkonsulenten er KORO's/kunstutvalgets representant, og ivaretar kontakt med og henvendelser til kunstneren i alle spørsmål som måtte oppstå i prosessen.

Spørsmål som vedrører kontrakter (endringer, tolkninger, tillegg m.v.) skal behandles av KORO.

Alle utbetalinger skjer gjennom KORO. Skriftlig bekreftelse fra kunstkonsulenten om godkjente leveranser (skisser/forslag etc.) må foreligge før utbetaling.

8. Medieplan og formidlingsplan for kunstprosjektet

Mediekontakten styres primært gjennom KORO's informasjonsavdeling som har det overordnede ansvar for koordinering/håndtering av mediasaker.

Hvert prosjekt skal utforme en medieplan så tidlig som mulig i prosjektfasen i samråd med KORO's rådgiver og informasjonsleder, med direktør som godkjenningsinstans. Denne planen må alle i prosjektet forholde seg til.

Kunstutvalgene uttaler seg på vegne av KORO eller i samråd med KORO, ikke som enkeltstående prosjekt eller personer.

Kunstkonsulenten er kunstutvalgets mediekontakt for kunstprosjektet, og har spesielt ansvar for at det knyttes god kontakt mot brukerinstansen med tanke på profilering av kunstprosjektet overfor media.

Utvalgte pressemeldinger sendes ut fra KORO. KORO's informasjonsleder vurderer og beslutter fremdriftsplan i forhold til prosjektets karakter og forventet resultat i media. Innsats fra KORO vil til enhver tid stå i forhold til KORO's kapasitet.

KORO skal kvalitetssikre og godkjenne publikasjoner/bokprosjekt i kunstprosjektet.

9. Honorar for arbeid i kunstutvalg

Kunstkonsulentene honoreres av KORO i samsvar med konsulentavtalens bestemmelse. Honoraret kommer inn under posten for variable administrative kostnadene.

KORO dekker ikke honorar og utgifter til byggherre- og brukerrepresentant. Honorar og utgifter til arkitektrepresentant dekkes av byggherren.

10. Overtakelsesforretning

Når det er sendt melding til KORO (fra kunstkonsulenten) om at kunstverket(-ene) er ferdig til overtakelse, kan hver av partene (kunstner og kunstutvalg) med rimelig frist kreve at det skal holdes overtakelsesforretning. En frist på 14 dager, regnet fra mottakelsen av kravet, skal normalt anses som rimelig. Ved overtakelsesforretningen gjennomfører kunstutvalget, på vegne av KORO, en besiktigelse av kunstverket(-ene). Kunstutvalget er beslutningsdyktig når:

- møtet er formelt korrekt innkalt
- kunstkonsulenten (leder) er del av overtakelsesforretningen

Enkelt flertall gjelder. Ved stemmelikhet har kunstkonsulenten (leder) dobbeltstemme.

Det skal føres protokoll over overtakelsesforretningen, som skal angi

- hvem som er til stede
- mangler som måtte påvises
- frist for utbedring av påviste mangler og tidspunkt for eventuell etterbesiktigelse
- hvorvidt kunstverket(-ene) overtas eller nektes overtatt

Dersom kunstutvalget nekter å overta kunstverket(ene), skal dette begrunnes i protokollen. Godtar ikke kunstneren nektelsen, skal han begrunne dette i protokollen. Det samme gjelder dersom partene er uenige om en påstått mangel ved kunstverket(-ene).

Protokollen undertegnes av de parter som er til stede. Partene skal ha hvert sitt eksemplar av den underskrevne protokollen.

Kunstutvalget kan nekte å overta kunstverket(-ene) dersom det ved overtakelsesforretningen påvises slike mangler at disse, eller utbedringen av dem, vil hindre den forutsatte bruk av kunstverket(-ene) i en grad som gir KORO rimelig grunn til å nekte overtagelse. Kunstutvalget kan videre nekte å overta kunstverket(-ene) før avtalt ferdigstillelsesdato.

Kunstneren kan nekte kunstutvalget å ta kunstverket(-ene) i bruk før tidspunktet det er meldt ferdig til (kulepunkt 3 ovenfor).

Når kunstutvalget på vegne av KORO overtar kunstverket(-ene) ved overtakelsesforretning, inntreer følgende virkninger:

- ansvar for kunstverket(-ene) går over fra kunstneren til KORO (staten)
- kunstnerens plikt til å holde kunstverket(-ene) forsikret opphører
- reklamasjonsfristen begynner å løpe
- kunstner har rett til sluttoppgjør

Unntaksvis og etter avtale mellom partene kan deler av kunstverket overtas. Ved delovertakelse får bestemmelsene om overtakelse tilsvarende anvendelse så langt de passer.

Melder ikke kunstutvalget ved overtakelsesforretningen fra om mangel som det har oppdaget, eller som det burde ha oppdaget ved vanlig aktsom besiktigelse, kan mangelen ikke senere påberopes.

11. Avslutning

Kunstutvalget oppløses når kunstplanen er gjennomført og avsluttet, og når dokumentasjon og sluttrapport er avlevert KORO.